

21.1.2021

## Lausuntoyhteenveto

Liikenne- ja viestintäministeriö on syksyllä 2020 käynnistänyt yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa EU:n tieliikenteen liikkuvuuspaketin kansallista täytäntöönpanoa ja kuljetuksen tilaajan vastuita käsittelevän säädöshakkeen. Työryhmän tekemän arviointityön pohjalta on laadittu arviomuistio, jonka tarkoituksena oli muodostaa käsitys sidosryhmien näkemyksistä koskien säädöshakkeen etenemismuutoksia. Arviomuistio julkaistiin lausuntopalvelu.fi palvelussa ja se oli avoinna lausunnoille 17.12.2020-17.1.2021.

Hallituksen esitysluonnos on tarkoitus laittaa lausunnoille huhtikuussa 2021, jota ennen järjestetään sidosryhmille avoin kuulemistilaisuus maaliskuussa. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa syksyllä 2021 ja saattaa voimaan 1.1.2022.

Lausuntoja annettiin määräajassa yhteensä 13 kappaletta. Lausunnon antoivat **Työ- ja elinkeinoministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto, VR Group, Suomen Yrittäjät ry, Betoniteollisuus ry ja Rakennusteollisuus ry, Logistiikkayritysten Liitto ry, Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry, Metsäteollisuus ry, Lounais-Suomen aluehallintovirasto, Suomen Kuljetus- ja logistiikka SKAL ry, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry sekä Autoliikenteen Työnantajaliitto ry.**

**Työ- ja elinkeinoministeriö** sekä **sosiaali- ja terveysministeriö** ovat edustettuina EU:n maantieliikenteen liikkuvuuspaketin sosiaali- ja markkinasääntöjen täytäntöönpanoa sekä kuljetusten tilaajan vastuiden tarkentamista valmistelevassa työryhmässä sekä lähetettyjen työntekijöiden muutosdirektiivin sääntelyä koskevassa alatyöryhmässä. Ministeriöiden edustajat ovat olleet mukana arviomuiston valmistelussa. Ministeriöt pitää arviomuistiot kattavana.

**Liikenne- ja viestintäviraston** mukaan kansallinen implementointi tulee edellyttämään uuden sääntelykehityksen kautta virastolle kuuluviin tehtäviin liittyvien prosessien uudelleen tarkastelua sekä viraston tietojärjestelmien toiminnallisia muutoksia, jotka liittyvät toiminnanharjoittajien markkinoillepääsyn edellytysten tarkentamiseen sekä uusien tietoelementtien tuottamiseen. Arviomuiston mukaan vaihtoehtoja tullaan tarkastelemaan valmistelun aikana ja vaikutusarviointia täydennetään valmistelun edetessä, tätä pidetään erittäin hyvänä. Vaihtoehtoilta voi olla merkittäviäkin vaikutuksia muun muassa kuinka tarkoituksenmukaiset ja kustannustehokkaat prosessit ovat ja kuinka paljon toiminnallisia muutoksia pitää tehdä muun muassa tietojärjestelmiin. Euroopan komissio tulee antamaan lisäksi seuraavan 1,5 vuoden aikana arviolta 7 alempiasteista säädöstä liikkuvuuspaketin säädöskokoelman implementoimiseksi EU-tasolta. Näillä säädöksillä saattaa olla merkittävää vaikutusta kansalliseen

Id Versionumero

---

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

säädösmuutostyöhön sekä erityisesti tietojärjestelmäkehitykseen ja tehtävien hoitamiseen vaadittaviin resursseihin. Virasto toteaa olleensa edustettuna arviomuistiota valmistelleessa asiantuntijaryhmässä. Tästä syystä se ei näe arviomuistion sisältöön erityistä huomautettavaa.

**VR Group** toteaa lausunnossaan, että kabotaasin valvonnan osalta etäpiirtureiden käyttöä tulisi hyödyntää enemmän esimerkiksi purku- ja lastaustapahtumissa sekä toisen jäsenvaltion alueella liikkumisen valvonnan osalta. Kabotaasiin liittyvää sanktiomenettelyä voisi tarkentaa ja ulottaa koskemaan myös tilaajia.

**Suomen Yrittäjien** lausunnon mukaan, lainsäädännön systematiikan kannalta lähetettyjen maantieliikenteen työntekijöiden erityissääntely tulisi sijoittaa liikennepalvelulakiin tarvittavin viittauksin lähetettyjen työntekijöiden lakiin (447/2016) ja työsuojelun valvontalakiin. Lähetettyjen maantieliikenteen työntekijöiden erityissääntelyn tulisi olla mahdollisimman yhdenmukainen lähetettyjen työntekijöiden yleisen sääntelyn kanssa. Lisäksi tarvitaan selkeä EU-tason yhtenäinen tulkinta avoimista kysymyksistä. Suomen Yrittäjät on edustettuna liikkuvuuspaketin kansallisen täytäntöönpanon alatyöryhmässä, jossa käsitellään lähetettyjen maantieliikenteen työntekijöiden sääntelyä koskevia kysymyksiä.

Tilaajan vastuun laajentamisen tarkoituksena on harmaan talouden torjunta. Suomen Yrittäjät suhtautuu tähän tavoitteeseen myönteisesti, mutta suhtautuu tilaajan vastuun laajentamiseen varauksellisesti. Kuljetuksen tilaajan vastuiden laajentamisen osalta Suomen Yrittäjät näkevät, että arviomuistiossa esitettyjen tilaajan vastuun toteutustapojen perusteella vaikuttaa siltä, että tilaajan vastuu toteutuisi käytännössä kuljetuksen suorittajaan kohdistetun jälkivalvonnan perusteella. Avoimeksi jää kuitenkin se, miten tilaajalla on käytännössä mahdollisuus vaikuttaa kuljetuksen suorittajan toimintaan, esimerkiksi ylikuormatilanteessa. Tilaajaa ei tulisi saattaa vastuuseen sellaisista kuljetuksen suorittajan laiminlyönneistä, joihin hän ei ole voinut vaikuttaa. Lisäksi tulisi tarkastella liikennepalvelulain tilaajan vastuita koskevien säännösten ja yleisen tilaajavastuulain välistä suhdetta, kuin myös tilaajan vastuun seuraamusjärjestelmän ja siihen liittyvien muutosten vaikutusta. Suomen Yrittäjät korostavat, että sääntelyssä on kiinnitettävä huomiota myös tilaajan tietoisuuteen ja tosiasiallisiin vaikutusmahdollisuuksiin.

**Rakennusteollisuus ry** puoltaa lausunnossaan ajo- ja lepoaikasäädösten kansallisten soveltamisalapoikkeusten käyttöönottamista. Rakennustyömaakoneiden kuljettamisen osalta muutos parantaisi kuljetusten joustavuutta sekä mahdollistaisi raskaiden laitteiden siirtoajat hiljaisempinakin ajankohtina. Valmisbetonikuljetusten osalta tällä varmistettaisiin turvallisten ja laadukkaiden betonirakenteiden toteutus. Lisäksi lausunnossa painotetaan, että em. poikkeuksesta huolimatta kyseisiä kuljetuksia suorittavat työsuhteiset kuljettajat säilyvät kuitenkin normaalien työaikasäännösten piirissä muilta osin.

**Logistiikkayritysten Liitto ry:n** mielestä, mikäli kansainvälisen tavaraliikenteen liikennelupa laajenee koskemaan 2,5-3,5t ajoneuvoja, tulisi kansallisen rekisteröitymisvelvollisuuden painorajan olla sama.

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

Rekisteröitymisvelvollisuuden tarkentamisen nähdään olevan oikean suuntainen toimi, mutta ei välttämättä riittävä, joten velvollisuuden laiminlyönti tulisi sanktioida. Lausunnon mukaan yhdistettyjen kuljetusten osalta tulisi soveltaa yleisiä kabotaasisääntöjä valvonnan helpottamiseksi. Yleisesti ottaen tilaajan vastuun laajentamista ylikuormiin ja ajo- ja lepoaikarikkomuksiin pidetään kannatettavana, kunhan tilaajan vastuun toteutuksessa ylikuormien osalta on kiinnitetty huomiota tilaajan tietoisuuteen ja tahallisuuteen samalla tavalla, kuin se on otettu huomioon aiemmassa tieliikennelain tilaajan vastuussa ajo- ja lepoaikarikkomuksista. Tilaajan aiempi vastuu ajo- ja lepoaikarikkomuksista on koskenut myös yksityishenkilöitä tilaajina, esim. linja-autojen tilausajoissa, mikä olisi tarpeen jatkossakin.

**Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto (SHLL) ry** näkee, että kuljetuksen tilaajavastuukysymykset ovat erittäin keskeisiä huolinta-alan kannalta. Liikennepalvelulakiin sisällytettävien tilaajan vastuumääräysten yhteydessä tulisi tarkastella tilaajavastuumääräyksien soveltamista kuljetustoimeksiannoissa ja pohtia niiden toimivuutta. Lisäksi SHLL kannattaa Suomen Yrittäjät ry esittämiä näkemyksiä tilaajavastuuasioista.

Lähetettyjen maantielikenteen työntekijöiden sääntelyn tulisi olla mahdollisimman yhdenmukaista lähetettyjen työntekijöiden yleisen sääntelyn kanssa. Myös EU-tason yhtenäinen ja mahdollisimman yksiselitteinen tulkinta avoimista kysymyksistä on tärkeä selvittää, sillä kansainvälisiä kuljetuksia suorittaville kuljetusyriyksille asia tulee olemaan hallinnollisesti haastava. SHLL jakaa Suomen Yrittäjien näkemyksen, jonka perusteella erityissääntely tulisi sijoittaa liikennepalvelulakiin. Lisäksi SHLL halusi kiinnittää huomiota valvottujen pysäköintialueiden riittävyyden takaamiseen niin EU:ssa kuin Suomessakin. Huolinta- ja logistiikka-ala toivoo myös kabotaasista selkeitä ja yksiselitteisiä sääntöjä ja ilman kansallisia lisärajoituksia ja/tai sääntelyä.

**Metsäteollisuus ry** toteaa lausunnossaan, että tilaajan vastuista säädettyä tulee kiinnittää huomiota tilaajan tosiasiallisiin mahdollisuuksiin vaikuttaa kuljetuksen toteuttamiseen. Metsäteollisuus jakaa Suomen Yrittäjien esiin nostamaan huoleen tilaajan käytännön mahdollisuuksiin vaikuttaa kuljetuksen suorittajan toimintaan esimerkiksi ylikuormatilanteessa. Tilaajan vastuun arvioiminen voi käytännössä olla varsin vaikeaa ja tulkinnanvaraista, joten sääntelyn selkeys on erittäin tärkeää. Metsäteollisuus ry on samaa mieltä kuin Autoliikenteen Työnantajaliitto, että tilaajan tietoisuuteen ja tahallisuuteen tulisi kiinnittää huomiota tilannetta tarkasteltaessa. Lisäksi, jatkovalmistelussa tulisi tarkoin harkita ylikuormastilanteiden sääntely suhteessa tilaajan vastuuseen ajo- ja lepoaikarik-komusten sääntelystä.

**Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden** antaman lausunnon perusteella viranomaisyhteistyöhön tulisi luoda selkeämpi toimintamalli eri viranomaisten välillä mm. riskiluokitustietojen osalta. Lisäksi, tarvitaan kanava, joka mahdollistaa tietojärjestelmäyhteistyön tekemisen ja ylläpitämisen. Työsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan poikkeussäädökset, esimerkiksi liittyen ajo- ja lepoaikoihin sekä ajopiirtureiden käyttöön, ovat haastavia ja niiden soveltaminen vaatii

valvonnassa usein lisäselvityksiä. Kuten arviomuistiossa on todettu, käsiteollisuustuotteiden määritelmä vaatii tarkennusta myös työsuojeluviranomaisen ja sen suorittaman valvonnan näkökulmasta. Myös poikkeuksellisten olosuhteiden laaja määritelmä voi aiheuttaa tulkinnallisia ongelmia valvonnan osalta. EU-säädökset jättävät joiltakin osin tarvetta tarkemmalle määrittelylle, esimerkiksi sijoittautumisvaltion tai kotimaahan paluun osalta sekä korvaavan lepoajan lainmukaisen toteutumisen määrittelyn osalta. Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet ovat olleet edustettuina arviomuiston valmistelussa.

**Suomen Kuljetus- ja logistiikka SKAL ry** mukaan arviomuistiossa on kuvattu hyvin nykytilanne ja muutoksen tavoitteet. Mahdollisten ajo- ja lepoaikojen poikkeuksien osalta tulee taata kilpailuneutraalius. SKAL näkee sekä kansainvälisessä, että kansallisessa liikenteessä pakettiautoille asetetut vaatimukset tulisivat olla samanlaiset selkeyden vuoksi. Liikennelupavaatimus tulisi ulottaa koskemaan 2,5-3,5 t ajoneuvoja myös kansallisella tasolla.

Tutkintovaatimuksesta vapauttamiseen liittyen SKAL katsoo, että arviomuistioon kirjattu vaatimus on tarpeettomasti tiukempi kuin asetuksessa on edellytetty. SKAL painottaa, että tulkintaa tulisi lieventää siten, että yrityksen hallinnoinniksi katsotaan muukin johtaminen kuin liikenteestä vastaavana henkilönä toimiminen.

SKAL näkee valvonnan tehostumisen kannalta hyvänä, että liikenteestä vastaavien henkilöiden nimet ja ajoneuvojen rekisterinumero sekä yrityksen palveluksessa olevien työntekijöiden lukumäärä ja yrityksen riskiluokitus lisättäisiin kansallisiin sähköisiin rekistereihin. Harmaan talouden torjumiseksi luvanhaltijan kaikilla käytössä olevilla autoilla tulisi olla kohdistettuna liikennelupa, mutta kaikille luvulle ei tulisi olla kohdistettu ajoneuvoa mahdollisten häiriötilanteiden hoitamiseksi.

SKAL katsoo, että yhdistettyjen kuljetusten maantieosuuksien toistuva ja jatkuva suorittaminen 150 km säteellä satamasta ei ole yhdistettyjen kuljetusten direktiivin tavoitteiden mukaista. Lausunnossaan SKAL esittää, että yhdistettyjen kuljetusten maantieosuuksiin tulisi säätää samat aika- ja kuljetusmäärärajoitteet kuin on kabotaasiliikenteessä harmaan talouden torjumiseksi.

SKAL kannattaa arviomuistiossa ehdotettuja muutoksia vastuun määräytymisessä ylikuormilla ajamisesta ja ajo - ja lepoaikarikkomuksista.

**Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry** puoltaa ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisalapoikkeusten käyttöönottamista, mikäli rakennustyömaakoneiden kuljetuksilla tarkoitetaan vain talonrakennustyömaita, mikäli tarkoitetaan myös maanrakennustyömaita, AKT ei puolla poikkeusta tältä osin.

**Autoliikenteen Työnantajaliitto ALT ry** puoltaa ajo- ja lepoaika-asetuksen kansallisten soveltamisalapoikkeusten käyttöönottamista.

ALT ja AKT lausuntojen mukaan, kuljettajia koskevan lähetettyjen työntekijöiden erityissäätelyn ulkopuolelle on rajattu kahdenväliset kuljetukset, läpikulkuajot ja yhdistettyjen kuljetusten maantiesuuden kahdenvälisen kuljetusten ollessa kyseessä. Direktiivin (EU) 2020/1057 mukaan kuljettajaa ei pidetä edellä mainituissa tilanteissa direktiivissä 96/71/EY tarkoitettuna lähetettynä työntekijänä, näin ollen kuljettajat jäävät myös yleisten lähetettyjä työntekijöitä koskevien säännösten ulkopuolelle. Kyseisten työntekijöiden työsopimukseen sovellettava työlainsäädäntö ratkeaa siten yksinomaan Rooma I asetuksen sisältämien lainvalintasääntöjen perusteella. Kahdenvälisen kuljetusten ja yhdistettyjen kuljetusten maantiesuuksien osalta on myös huomioitava kahdenvälisen kuljetuksen käsitteen laajennus koskien kuormaamisten/lastaamisten enimmäislukumääriä (1+1, 0+2). Sama laajennus koskee henkilöliikenteen kahdenvälisiä kuljetuksia. Jatkotyössä tulisi selvittää EU-tason yhtenäinen tulkinta avoimena oleville kysymyksille, esimerkiksi aikarajojen soveltamisen suhteen.

Tilaaajan vastuun toteutuksessa ylikuormien osalta, ALT ja AKT painottavat, että erityisesti tulisi kiinnittää huomiota tilaaajan tietoisuuteen ja tahallisuuteen. Tätä näkemystä tukivat myös Logistiikkayritysten liitto ry, Metsäteollisuus ry sekä Suomen Yrittäjät. Tilaaajan aiempi vastuu ajo- ja lepoaikarikkomuksista on koskenut myös yksityishenkilöitä tilaajina, esim. linja-autojen tilausajoissa, tämä olisi tarpeen jatkossakin.

Lisäksi ALT ja AKT sekä SKAL lausuivat 20.8.2020 voimaan tulleiden ajo- ja lepoaika-asetuksen muutoksiin liittyen joitakin teknisluonteisia huomioita säännösten soveltamisen tueksi.

Liitteet	Liitteet
Jakelu	Etunimi Sukunimi Organisaatio
Tiedoksi	Etunimi Sukunimi Organisaatio

#### Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--